

ΙΕΡΑ ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΚΑΙ ΣΤΑΥΡΟΠΗΓΙΑΚΗ
ΜΟΝΗ ΚΥΚΚΟΥ

ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΗ ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟΥ
ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΥΚΚΟΥ
ΚΥΡ ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ
ΣΤΑ ΑΠΟΚΑΛΥΠΤΗΡΙΑ ΤΟΥ ΜΝΗΜΕΙΟΥ
ΤΟΥ ΗΡΩΑ ΤΗΣ ΕΟΚΑ
ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΜΑΤΣΗ
ΣΤΙΣ 27 ΙΟΥΝΙΟΥ 2002

Ἡ ἑλληνικὴ Ἱστορία ἔχει τὰ αἰώνια ὑπερχρονικὰ ἀρχέτυπα
της. Αὐτὰ λειτουργοῦν στὸν κόσμον τῶν συμβόλων, καὶ σηματο-
δοτοῦν τὴ ζωὴ τῶν Ἑλλήνων καὶ τὴν ἰδιοπροσωπία τους.
Τὰ ἀρχέτυπα αὐτὰ βρίσκονται σὲ κάθε μεγάλη πράξη τῶν
Ἑλλήνων, καὶ κάθε τέτοια πράξη γίνεται ἀρχέτυπο. Τὸ ἀρχέτυπο
τοῦ ὁμηρικοῦ "αἰὲν ἀριστεύειν" καλεῖ πάντοτε τοὺς Ἕλληνας σὲ
ἀγῶνες ἀριστείας. Οἱ Σπαρτιάτισσες μάνες προτείνουν πάντοτε τὴν
ἀσπίδα στοὺς Ἕλληνας μὲ τὸ ἀρχέτυπο "ἢ τὰν ἢ ἐπὶ τᾶς". Οἱ ἄλκιμοι
νέοι μας ἐπαναλαμβάνουν τὸν ὄρκον τῶν Ἀθηναίων ἐφήβων: "Οὐ
καταισχυνῶ ὄπλα τὰ ἱερά". Οἱ Θερμοπύλες ἔρχονται πάντα στὶς
ἐθνικὲς ὥρες, καθισμένες στὰ φτερὰ τοῦ "μολὼν λαβέ." Ἡρθαν δίπλα
στὸν πυρρίκαυστο Γρηγόρη Αὐξεντίου στὸ κρησφύγετο τοῦ
Μαχαιρά. Ἐνας ἀγγελιαφόρος τρέχει πάντοτε στοὺς δρόμους τῶν
Ἑλλήνων μὲ τὸ "νενικήκαμεν" τοῦ Μαραθῶνα. Ἡ Σαλαμίνα μπήκε
σὲ μιὰ ἰαχή, ποὺ ἀκούεται πάντοτε στὶς ἀκοὲς τῶν Ἑλλήνων μετὰ
ἀπὸ τόσα χρόνια αὐτὴ πηγαινε μπροστὰ τὸ 1940 στὰ βουνὰ τῆς
Ἀλβανίας, καὶ ἀνοίγει τὸν δρόμο: "Ἦτε, παῖδες Ἑλλήνων".
Ἡ ἀγωνιζόμενη Πόλις στέλλει τὸ εὐχαριστήριο θυμίαμα τῆς ψυχῆς

της πρὸς τὴ Θεοτόκο μὲ τὸ συγκλονιστικὸ "τῆ Ὑπερμάχῳ". Τὸ 1821 εἶναι μέγα, γιατί ἔγινε ὑπερχρονικὸ ἀρχέτυπο τῶν Ἑλλήνων. Τὸ μεγαλεῖό του λάμπει στὴν κόψη τοῦ σπαθιοῦ τὴν τρομερή: "Ἐλευθερία ἢ θάνατος." Ὁ Διονύσιος Σολωμὸς μὲ τὴν ποίησή του, ἄλλη ὑπερχρονικὴ διάσταση, ἐξέφρασε τὸ μένος τοῦ ἀγῶνα ἐκείνου:

*"Εἶν' ἔτοιμα στὴν ἄσπονδη πλημμύρα τῶν ἀρμάτων
δρόμο νὰ σχίσουν τὰ σπαθιά, κι ἐλεύθεροι νὰ μείνουν
ἐκεῖθε μὲ τοὺς ἀδελφούς, ἐδώθε μὲ τὸ Χάρο."*

καὶ ὁ Ἀνδρέας Κάλβος τὴν ἀρετὴ του:

*"Θέλει ἀρετὴν καὶ τόλμην
ἢ ἐλευθερία."*

Ὁ ἀγῶνας τῆς ΕΟΚΑ περιέχει ὅλα τὰ ἀρχέτυπα τῆς ἐλληνικῆς ἱστορίας. Ὅλοι οἱ λόγοι, ποὺ ἐξέφρασαν τὰ ἀρχέτυπα αὐτά, βρῖσκονται στὰ στόματα τῶν ἀγωνιστῶν. Ἐγινε καὶ ὁ ἴδιος ὁ ἀγῶνας τῆς ΕΟΚΑ ἀρχέτυπο, μαζί μὲ τὰ ἄλλα ἐλληνικὰ ἀρχέτυπα. Εἴτε μιλοῦμε γιὰ τὸν Μαραθῶνα, εἴτε γιὰ τὶς Θερμοπύλες, εἴτε γιὰ τὴ Σαλαμίνα, εἴτε γιὰ τὴν Πόλη, εἴτε γιὰ τὸ 1821, εἴτε γιὰ τὸ 1940, μιλοῦμε γιὰ τὸν ἀγῶνα τῆς ΕΟΚΑ.

Ὁ ἥρωας Κυριάκος Μάτσης ἐξέφρασε τὴν ἀρχετυπικὴ ἀρετὴ τοῦ ἔθνους μὲ τὸν λόγο του, ποὺ ἔρχεται ἀπὸ τοὺς ἀρχαίους προγόνους, ὅταν ἀρνήθηκε τὰ χρήματα τοῦ Ἄγγλου δυνάστη, γιὰ νὰ παραδώσῃ τὴν ΕΟΚΑ: "Τὸν ἀγῶνα οὐ περὶ χρημάτων ποιούμεθα, ἀλλὰ περὶ ἀρετῆς. Τὸ ἦθος τοῦ ἀγῶνα τῆς Κύπρου κρεμάστηκε σ' αὐτὸ τὸν λόγο τοῦ Κυριάκου Μάτση.

Ὁ εὐφυῆς καλλιτέχνης παρέστησε τὸ μνημεῖο τοῦ ἥρωα Κυριάκου Μάτση, ποὺ ἀποκαλύπτεται σήμερα, σὰν μιὰ σκηνὴ τραγωδίας: Πίσω ὁ Πενταδάκτυλος καὶ μπροστὰ τὸ κρησφύγετο,

ἀπὸ τὸ ὁποῖο ξεπετάγονται εὐθυτενεῖς πρὸς τὸν οὐρανὸ φλόγες.
Δίπλα, σεμνός, εὐφημος, ὁ πρωταγωνιστὴς ἥρωας, ὁ Αἰσχύλος.

Κατὰ τὴν νύκτα ταύτην αἱ Ἀθῆναι δὲν θὰ κοιμηθῶσι.
Ὁ Αἰσχύλος ἀνεβίβασε τὴν Ὁρέστειαν αὐτοῦ. Γινώσκει τοῦτο ὁ
Αἰσχύλος. Ἡ Ἑλλὰς δὲν θὰ κοιμηθῆ ποτέ!

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΚΥΠΡΟΥ - ΑΡΧΕΙΟ ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΜΙΤΣΗ